

***Tethys*, revista de meteorologia i climatologia de la Mediterrània occidental**

Joan Cuxart

Universitat de les Illes Balears

Associació Catalana de Meteorologia

joan.cuxart@uib.cat

1. ANTECEDENTS

L'Associació Catalana de Meteorologia (ACAM) neix el 1995, i agrupa físics de l'atmosfera que exerceixen la seva professió en diversos àmbits acadèmics i professionals, climatòlegs i persones vinculades al món de la climatologia i meteorologia de l'àmbit catalanoparlant. Cal dir que aquest àmbit es troba molt fragmentat a casa nostra, amb els actors distribuïts en unitats relativament petites i deficientment connectades. L'intercanvi d'informació és difícil i la comunicació dels progressos a la societat, escassa, en mans dels membres de la comunitat acostumats a publicar en revistes especialitzades, o dels que assessoren o escriuen en els mitjans de comunicació.

L'ACAM, des de la seva fundació, ha fet de lloc de trobada de la comunitat, especialment amb les Jornades Eduard Fontserè de Meteorologia, anuals, però també amb la realització de seminaris o la creació de la revista [Tethys](#). Aquesta publicació en línia i en format HTML, durant el període 1996-2000, difonia algunes comunicacions demanades a

ponents de les Jornades i els seminaris. El Consell Editorial en mirava els aspectes formals i científics bàsics abans de donar autorització per a la publicació, que no seguia el procés de revisió per experts (*peer review*). Finalment, per falta clara de model, va restar aturada des del darrer número, publicat el 2000.

Tanmateix, els motius que justifiquen l'existència d'una publicació que cohesioni la comunitat meteorològica de l'àmbit lingüístic català segueixen vigents. L'ACAM és percebuda com una entitat neutra i inclusiva i, per això, l'any 2005, comencen els moviments per reactivar *Tethys*, mantenint-ne els objectius i la filiació, però redefinint el model de revista. L'abril del 2006 la Junta de l'ACAM nomena nou director i amplia el Consell Editorial amb membres de les Illes Balears i el País Valencià.

2. ELS OBJECTIUS DE *TETHYS*

La primera tasca del nou Consell Editorial fou fixar el model de revista. D'entre les possibles opcions es va optar per anar cap al model de revista científica tradicional. La decisió es fonamentà en el fet que aquest procediment *a)* garanteix uns continguts controlats des del punt de vista científic —en la mesura que el sistema de revisió per experts ho pugui fer—; *b)* acota amb claredat el tipus d'article que pot produir, i *c)* permet la bona difusió dels continguts mitjançant els procediments d'indexació i citació bibliogràfiques.

La meteorologia és un àmbit multidisciplinari i, alhora, molt especialitzat. Hi ha dues-centes setanta-cinc revistes de ciències de la Terra —quaranta-vuit de les quals de meteorologia— registrades en l'ISI Web of Knowledge, en les quals potencialment els investigadors del nostre sector poden publicar, sense comptar els estudis relacionats que es poden publicar en revistes d'altres àmbits més genèrics, com la biologia, la química, la física o la matemàtica.

És pràcticament impossible estar al cas dels articles que es publiquen sobre meteorologia i climatologia del nostre entorn geogràfic o per part dels nostres investigadors amb una oferta tan gran de revistes. A escala local, això pot conduir al desconeixement de la feina que fan els nostres col·legues d'institucions o departaments propers geogràficament

si publiquen els seus treballs en revistes que nosaltres no solem consultar. A més, la publicació en revistes d'àmbit global fa que l'èmfasi es posi en els aspectes més generalitzables de la recerca i es tendeixi a menystenir, per omissió, els aspectes més regionalitzables.

En conseqüència, *Tethys* es planteja convertir-se en un instrument útil per a la comunitat meteorològica de l'àmbit lingüístic català i del seu entorn geogràfic, que defineix com la Mediterrània occidental. Això ho vol fer animant els investigadors a publicar-hi, especialment destacant els aspectes més particularitzables al nostre àmbit de la seva recerca, i també aquells professionals que treballen en l'àmbit aplicat a enviar els seus treballs a *Tethys*. Esperem poder crear xarxa entre els investigadors i professionals, difonent la recerca del nostre àmbit, estimulants la publicació de treballs que si no quedarien sense difusió pública i posar en valor el treball de base local fet en el nostre entorn.

3. LES OPCIONS EDITORIALS

Un cop definits els objectius de *Tethys*, cal posar en marxa els procediments per fer-ne un lloc atractiu on publicar els treballs de recerca i on llegir-los. Per a facilitar-ho, el Consell Editorial prengué les opcions següents:

a) Plurilingüisme: acceptació d'originals en català, castellà i anglès, i publicació dels treballs acceptats en les tres llengües esmentades, essent la producció de les traduccions responsabilitat de *Tethys*. Es pretén amb aquesta mesura no limitar cap entrada d'originals per motius lingüístics i donar màxima difusió als treballs publicats. En arribar al lloc web, es tria la llengua d'accés i es pot accedir a tota la informació disponible en la llengua seleccionada. D'altra banda, aquest procediment obliga a mantenir actualitzat el vocabulari meteorològic en català, incorporant-hi les novetats terminològiques a mesura que arriben amb els articles. Caldrà la col·laboració de les autoritats lingüístiques per a sortir-nos-en amb dignitat. La revista té el seu equip de traducció, que interacciona amb els membres del Consell Editorial per a produir la millor traducció possible en les nostres circumstàncies.

b) Revisió: S'utilitza el procés de revisió per experts. Cal que els revisors, escollits

pel Consell Editorial, entenguin la llengua d'enviament. Més enllà d'això se segueix el procés estàndard.

c) Lliure accés: *Tethys* ha adoptat la Llicència Creative Commons, que deixa els drets en mans dels autors i permet la reproducció i la distribució dels continguts sempre que se n'esmenti l'autoria. No carrega despeses de publicació als autors ni cost de subscripció als lectors. Tot el procés intern de gestió de la revista (des de la comunicació interna fins el lloc web o la generació dels fitxers en format PDF) es fa utilitzant programari de lliure distribució.

d) Difusió segons els estàndards internacionals: creació d'un format propi, atribució d'un DOI (digital object identifier) a cada article mitjançant la inscripció a CrossRef i entrada en els índexs de revistes reconeguts. La publicació de cada article es fa quan aquest ja ha passat totes les fases i simultàniament en les tres llengües. No es treballa amb números tancats, sinó que el número actual va creixent a mesura que els articles es van publicant. Actualment *Tethys* fa un número per any.

e) Consell Editorial: geogràficament distribuït treballant en xarxa i comunicant-se per un fòrum electrònic. El director i l'editor assistent estan en la mateixa institució per agilitzar els processos un cop les decisions estan preses. El Comitè Editorial es reuneix presencialment dos cops l'any.

Tots els processos descrits tenen un cost. Actualment la implicació de la Direcció i del Consell Editorial es voluntària. Les úniques despeses de personal existents són les de l'editor assistent, que manté actualitzat el flux d'informació entre Consell Editorial, autors i revisors; també passa els articles a format i manté el lloc web actualitzat. L'altre cost important és el de les traduccions, i cal afegir-hi les despeses de manteniment del lloc web i el d'assistència a les reunions. Aquest conjunt de costos es cobreixen, ara per ara, amb subvencions públiques, en què cal destacar la Diputació de Barcelona, el Servei Meteorològic o el Ministeri d'Educació i Ciència, entre d'altres.

4. PERSPECTIVES

La revista, durant els primers divuit mesos des del seu reviscolament, ha rebut

quinze contribucions, que, territorialment, han provingut a parts gairebé iguals del Principat, les Illes Balears o el País Valencià, a més d'una contribució de Madrid. Sectorialment, han estat les universitats les més actives. Els centres de recerca han enviat dues de les quinze contribucions i els serveis de l'Administració només una. Esperem que el ritme de contribucions augmenti i que l'espectre de contribuïdors continuï eixamplant-se en els propers anys. Que la rebuda de la comunitat implicada és positiva ho mostra que tots aquells a qui s'ha demanat revisió ho han acceptat amb bona disposició, complint terminis i fent revisions amb profunditat.

Els objectius són consolidar els enviaments de la nostra comunitat lingüística i aconseguir fer-ne un producte prou atractiu perquè els científics del nostre entorn geogràfic o d'arreu que treballin sobre meteorologia o climatologia de la Mediterrània occidental considerin enviar els seus treballs a *Tethys*. Estem fent feina de difusió als països del nostre entorn per fer conèixer *Tethys*. Si aconseguim un bon ritme de publicació, i que autors de diversos països publiquin a la nostra revista, podrem demanar l'ingrés a l'ISI després de tres anys en aquestes condicions, car altres requeriments (avaluació d'experts —*peer review*— i títol i resum en anglès) els complim d'entrada.